

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL JONO LIESIO IR JUOZO BAUBLIO POLITINĖS REKLAMOS LAIKRAŠTYJE
„TRAKŲ ŽEMĖ“**

2020 m. spalio 16 d. Nr. 3-105 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. rugpjūčio 31 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-2810(7.9) dėl 2020 m. rugpjūčio 28 d. laikraštyje „Trakų žemė“ (Nr. 35) politikų Jono Liesio, Juozo Baublio ir Antano Guogos publikuotų sveikinimų. Pranešime pridėdama minėto laikraščio kopija ir pažymima, kad skirtingų kandidatų sveikinimams yra taikomi skirtingi politinės reklamos kriterijai, todėl prašoma ištirti, ar nebuvo pažeisti įstatymai.

2. VRK 2020 m. rugsėjo 3 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d. Visi trys pranešime minimi asmenys yra kandidatai į 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimus: J. Liesys – Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatas daugiamandatėje rinkimų apygardoje, J. Baublys – Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatas Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69, A. Guoga – Darbo partijos kandidatas Trakų–Vievio rinkimų apygardoje Nr. 58.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

5. Nustatyta, kad nurodytame laikraštyje 2020 m. rugpjūčio 28 d., tai yra 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, paskelbti du sveikinimai: bendras Jono Liesio bei Juozo Baublio ir kitas – Antano Guogos. Vienas šalia kito Rugsėjo 1-osios proga išspausdinti sveikinimai politinės reklamos aspektu atrodo skirtingai. Pirmasis, J. Liesio ir J. Baublio, sveikinimas yra iliustruotas politikų nuotraukomis, pažymėta, kad sveikina Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas Jonas Liesys ir Lietuvos Respublikos Seimo narys Juozas Baublys, politinės reklamos žymos ar užsakymo numerio nėra.

Kitas – A. Guogos sveikinimas taip pat iliustruotas jo nuotrauka, pažymėta, kad sveikina A. Guoga, „Darbo partijos kandidatas į LR Seimą“, sveikinimas pažymėtas kaip politinė reklama nurodant, kad bus apmokėta iš A. Guogos politinės kampanijos sąskaitos, taip pat nurodytas užsakymo numeris.

6. VRK 2020 m. rugsėjo 8 d. išsiuntė paklausimą dėl skirtingo sveikinimų žymėjimo, jų apmokėjimo ir kitų aplinkybių laikraščio „Trakų žemė“ redakcijai (reg. Nr. 2-1220(7.9).

7. 2020 m. rugsėjo 15 d. gautas redakcijos atsakymas (reg. Nr. 1-3401(7.9), kuriame nurodyta, kad:

7.1. Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojo J. Liesio ir Seimo nario J. Baublio sveikinimas 2020 m. rugpjūčio 28 d. buvo publikuotas jų pačių užsakymu.

7.2. Sveikinimo išspausdinimo kaina – 20 Eur su PVM. Ją sumokėjo abu asmenys. Apmokėta iš Seimo nario parlamentinei veiklai skirtų lėšų.

7.3. *„Sveikinimui nebuvo taikomi politinės reklamos įkainiai. Jei būtų taikyti politinės reklamos įkainiai, sveikinimo kaina būtų 96,41 Eur su PVM.“* Redakcija nurodė tikslų sveikinimo plotą ir kainą paskutiniame puslapyje.

7.4. *„LR Seimo Pirmininko pavaduotojo Jono Liesio ir Seimo nario Juozo Baublio sveikinimas nėra politinė reklama, todėl ir nebuvo pažymėta politinės reklamos žyma. Tai yra jų kaip Seimo narių tęstinė veikla. Jie reguliariai sveikindavo skaitytojus įvairių švenčių ir kt. progomis nuo savo kadencijos pradžios: 2016 m. – viename laikraščio numeryje, 2017 m. – keturiuose laikraščio numeriuose, 2018 m. – dešimtyje laikraščio numerių, 2019 m. – vienuolikoje laikraščio numerių, iki 2020 m. rugpjūčio 28 d. – septyniuose laikraščio numeriuose.“*

7.5. Su atsakymu pridėtos 2 PVM sąskaitų faktūrų kopijos bei 2 mokėjimo nurodymų kopijos.

8. 2020 m. rugsėjo 18 d. VRK kreipėsi į Juozą Baublį (reg. Nr. 2-1300(7.9) bei Joną Liesį (reg. Nr. 2-1305(7.9).

8.1. 2020 m. rugsėjo 25 d. gautas Jono Liesio atsakymas (reg. Nr. 1-3847(7.9), kuriame patvirtinama, kad aptariamas sveikinimas buvo išspausdintas jo užsakymu ir apmokėtas iš Seimo nariui skirtų lėšų pagal pateiktą sąskaitą faktūrą. Rašte nurodoma, kad *„visus sveikinimo maketus rengia laikraščio darbuotojai.“* J. Liesys pateikia redakcijos atsakymui identišką paaiškinimą, kodėl sveikinimas nebuvo pažymėtas politinės reklamos žyma, bei pridėda, kad *„šios kadencijos Seime einu Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojo pareigas, esu Seimo Valdybos narys. Sveikinti Lietuvos Respublikos piliečius įvairių švenčių progomis yra mano pareiga.“*

8.2. 2020 m. rugsėjo 25 d. gautas Juozo Baublio atsakymas (reg. Nr. 1-3860(7.9). Jame nurodoma, kad aptariamas sveikinimas publikuotas jo paties užsakymu, apmokėta iš Seimo nario parlamentinei veiklai skirtų lėšų. Pažymima, kad *„sveikinimo maketus visada rengia laikraščio*

darbuotojai“, o sveikinimas nebuvo pažymėtas politinės reklamos žyma, nes tai yra J. Baublio, kaip Seimo nario, tęstinė veikla: „*Eidamas Lietuvos Respublikos Seimo nario pareigas svarbiomis visuomenei progomis nuosekliai ir sistemingai nuo pat kadencijos pradžios sveikinu skaitytojus.*“ Su atsakymu atsiųsta sveikinimo PVM sąskaita faktūra.

9. VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintos Rekomendacijos dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu (toliau – Rekomendacijos). Rekomendacijų 4.9 papunktyje numatyta, kad rinkimų agitacijos laikotarpiu politinė reklama laikoma, *kai pernelyg dažnai skelbiami sveikinimai valstybės švenčių, atmintinų dienų ar kitomis progomis, nepaisant to, kad atitinkami pareigūnas, kandidatas (politinė partija) minėtomis progomis sveikindavo ir anksčiau, ir (arba) sveikinime pateikiamas partijos logotipas ar kandidato nuotrauka, ir (arba) rinkimų šūkis, ir (arba) sveikinimą pasirašo kaip kandidatas, politinės kampanijos dalyvis ir pan.*

10. Atlygintinai skelbtas sveikinimas yra iliustruotas kandidatų nuotraukomis, todėl atitinka VRK Rekomendacijų 4.9 papunktį, taigi laikytinas politine reklama.

11. Pagal Įstatymo 15 straipsnio 1 dalį *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.* To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.*

12. J. Baublio ir J. Liesio sveikinimas nėra pažymėtas pagal Įstatymo numatytus reikalavimus: nenurodytas finansavimo šaltinis ir užsakymo numeris, nėra žodžių „Politinė reklama“, todėl sveikinimas laikytinas paslėpta politine reklama.

13. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 11 dalį, *politinės kampanijos išlaidos – šiame įstatyme nurodytos išlaidos, skirtos politinei kampanijai organizuoti ir finansuoti, neatsižvelgiant į sandorio, kurį vykdant turėta išlaidų, sudarymo dieną.*

14. Pagal Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 1 punktą, *politinės kampanijos išlaidomis pripažįstamos politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir priimti įsipareigojimai, skirti politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis ar bet koku kitu viešu būdu.*

15. Atsižvelgiant į tai, kad, pagal Įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, *prasidėjus politinei kampanijai, visos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų*“, už 2020 m. rugpjūčio 28 d. sveikinimą apmokėjus iš Seimo nario parlamentinei veiklai skirtų lėšų, o ne iš politinės kampanijos sąskaitos, pažeista Įstatymo 14 straipsnio 1 dalis.

16. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, *politinės kampanijos laikotarpiu iki rinkimų ar referendumo galutinių rezultatų paskelbimo viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir sąlygas, pateiktus Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų ar referendumo dienos*. Laikraščio „Trakų žemė“ redakcija nurodė, jog Seimo narių sveikinimas politinės reklamos įkainiais būtų kainavęs 96,41 Eur.

17. Sveikinimo kaina politinės reklamos įkainiais laikytina politinės kampanijos išlaidomis: J. Baublio – 48,20 Eur, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio (už J. Liesio, keliamo kandidatu daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sveikinimo dalį) – 48,21 Eur.

18. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos ir politinės kampanijos išlaidos ar prisiimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje*. To paties straipsnio 7 dalyje numatyta, kad *politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje, vadovaujantis VRK patvirtintu Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašu, nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei prisiimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes)*.

19. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto 2016 m. gegužės 18 d. VRK sprendimu Nr. Sp-51) 58 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildo žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas ar išlaidas*.

20. Pagal Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto 2016 m. birželio 9 d. VRK sprendimu Nr. Sp-82) 30 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildo dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje*.

21. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 85 straipsnio dėl rinkimų ar referendumo agitacijos tvarkos pažeidimo 1 dalyje numatyta, kad *Rinkimų įstatymuose ar Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytos rinkimų ar referendumo agitacijos tvarkos pažeidimas, išskyrus šio straipsnio 3, 4, 5 dalyse numatytus pažeidimus, užtraukia baudą asmenims nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų, rinkimų komisijų ar referendumo komisijų nariams, kitiems atsakingiems asmenims, taip pat rinkimų ar referendumo stebėtojams – nuo dviejų šimtų iki aštuonių šimtų septyniasdešimt eurų ir politinės kampanijos dalyviams ar politinių partijų,*

kurios yra politinės kampanijos dalyvės, pirmininkams – nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio penkiasdešimt eurų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti 2020 m. rugpjūčio 28 d. Jono Liesio ir Juozo Baublio sveikinimą laikraštyje „Trakų žemė“ politine reklama.

2. Pripažinti 1 punkte nurodytą sveikinimą paslėpta politine reklama.

3. Pripažinti 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis už 2020 m. rugpjūčio 28 d. sveikinimą laikraštyje „Trakų žemė“ politinės reklamos įkainiais:

3.1. Juozo Baublio – 48,20 Eur;

3.2. Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio – 48,21 Eur.

4. Pripažinti, kad J. Baublys ir J. Liesys pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, politinės kampanijos laikotarpiu apmokėdami politinės kampanijos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitos.

5. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitą ir Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį 3 punkte nurodytomis išlaidomis.

6. Svarstyti dėl administracinės atsakomybės taikymo.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Darbuotoja

Milda Pocevičiūtė